

Kiadóhivatal:
Kaposvár, zárdá-utca. Ide eszimezendők
az előfizetési pénzek, hirdetések és nyilatkozatok.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Egyes számok 10 krért
Hagelman Károly
könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban
kaphatók.

NÉPJOG

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség:
Kaposvár, zárdá-utca. Ide küldendő a
lap szerkesztésére illető minden közlemény.

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési díj:
Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Egyes számok 10 krért
Hagelman Károly
könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban
kaphatók.

Kezdek már.

Midőn Tisza Kálmán a főrendek házában oly foghegyről hivatkozott a választásokra, a nép akaratra, tudtuk, hogy a legközelebbi időben különös dolgoknak leszünk tanúi.

Nem is csalódtunk.

Egy napon jutnak kezünkbe a „Somogy” és a „Pester Journal” azon számai, melyek nevezetes egyértelműséggel oly elvet hangoztatnak, mely a politikai immortalitás tanának ne továbbja; valóban nagyot kellett sülyedni a nép erkölcsének, hogy oly bátran, — hogy ne mondjuk vakmerőn — oda szabadjon mondani „a pártok ziláltsága között az ember helyes megválasztásában találják meg a választók a fonalt, mely az egészséges kibontakozást, a zavarban levő társadalomnak megnyugvást ígér.” Vagyis magyarul mondva más szóval; ne nézzétek választók kinek mily elve van, vagy egyáltalán van-e? hanem válasszatok meg azt, a kinek személytől legtöbb hasznot várjátok. Ne törődj tehát választó hazád javával, ne törődj családod boldogságával, ne törődj jövődöd saját sorsoddal, csak azt nézd kitől kaphatsz most valamit, mert hát azzal a két forint diurnummal meg azzal a nagy — „nesze semmi fogd meg jól” — ígérettel, eltelhetik szemed és kifizetheted egy részét annak, a mit az állam meg a zsidó meghuz rajtad, vagy ha ezt nem teszed is hát iszol rajta pár liter, ismét a zsidó öröme s a bevett méreg okozta kábultság elfeledtetni veled egy napra legalább, hogy nyomorult vagy! A lelkiismeret? az hadd legyen, azzal majd könnyen végezel, nem hallgatsz intő szavára!

Igaz, hogyha majd elmúl a mámorod, ki is józanodol miután megválasztottad ellenségedet, s körültekintve látod, hogy kedves tanácsadóid nem ismernek meg többé, s így magadra maradsz kétségbeeséssel, tépni fogod hajadat

TÁRCSA.

Száraz ágak között.

„Halvány legyen,
A lomb, völgyön hegyen,
Midőn enyészet karja várja.”
Tompá.

Késő ősszel, késő estén utam erdőn vezetett keresztül.

A félhold balvány, kétes világa álom szerűn tüdőzött a lombalban fák közt s kisérteties árnyakat festett a sárga levelekkel behintett talajra.

Lezártam szememet, hogy ne lássam a szomorú képet s önmagamba szállva szívembe tekinték. De ott is ősz volt, este volt s a visszaemlékezés bus világnál eltemetett boldogságomat, elmúlt örömeimet, letűnt reményeim, mint megannyi lehalt, elszáradt levelet láttam ott bubánatos hervadásban.

Az őszi szél sirt, zokogott, jajgatott a lombalban fák közt, a száraz ágak szomorúan inogtak, bólintgattak, a sárga levelek titokszerűn susogtak, rezdültek s az alvó erdő ezer panaszos hangban, rejtelmes sutogással beszélt hozzám, mintha valamely elfeledett bus történetet rég elmúlt időből akarna álmban kibeszélni.

Az erdő meséje álmaim közé szövődött s már nem is tudtam, hogy ő vagy szívem mondja-e a bánatos regét egy rég elhervadt kikeletől, midőn egyszerre valóságos emberi hang, halk, fájdalmas nyögés hangja ébresztett fel álmaimból.

A kocsit megállítottam, s régi hű cselédünk, a jó öreg Józsi kisérteben s daczára félénk ellenmondásainak bementem az erdőbe.

Alig száz lépésnyire az úttól, benn az erdő sűrűjében sajátos nyilas látszott, mintha itt egykor a fák kiirtva s helyükön emberi lak-

kiáltozva mit tettem? mit tettem? de hiába lesz, mert Tisza Kálmán ördögi mosollyal azon többségre fog hivatkozni, melyet szavazatoddal te is szerezteél neki, s mig te saját magadat elátkozva melledet verve fohászodol én bűnöm! én legnagyobb bűnöm! ő fennen fog hivatkozni a nép szavára a te szavadra is; s folytatni fogja átkozott utját, mely az iparos kezéből kivieszi az utolsó falat kenyeret, hogy a zsidó tőke pénzes zsákját rakja meg vele, mely megfosztja a földmivest utolsó barázda földjétől, hogy a zsidó uraság ott palotát építhessen, külön Jehovája nagyobb dicsőségére, s a rabszolgává lett goj nyomorgatása.

Valóban Tisza Kálmán kilencz évi kormányzása kellett a politikai erkölcs azon sülyedéséhez, miként ily bátran ki lehessen mondani: „az elv meggyőződés portéka, melyet vására kell vinni; a képviselő pedig nem más, mint arra való ágens, hogy választóinak, ha mást nem, legalább egy vásárt szerezzen!

De hát azt is mondják ne rontsuk meg a békét itthon magunk között, ne szítsuk a társadalmi visszavonást és gyűlölséget: no már ezt készségeim aláírjuk mi is: csak azt kérdezzük, valjon kik zavarják a békét? azok-e, a kik nem akarnak személyes politikát, hanem az elvek diadalán fáradoznak, avagy azok, kik ennek árán személyt, személyi érdeket tolnak előtérbe. Elvi küzdelem, bármily heves legyen is, mindenkor megtarthatja nemes irányát s ment maradhat a salaktól, mely a személyes küzdelem elmaradhatlan tartozéka. Az elvek harcában lehetünk társadalmilag jó barátok, tisztelhetjük egymást tovább is, de ha átvisszük a küzdelmet a személyes térre, ha előtérbe lép a kicsinyes érdek, akkor kezdetét veszi a személyes torzsalkodás a személyes gyűlölség. A ki tehát az érdekek politikáját hirdeti, az emlegetheti ugyan szóval a békességet, de valóban egyenetlenség, visszavonás, és gyűlölség magvát hirt el, mely mag

helyek lettek volna. Valóban valamely rég elhagyott cigánytanya lehetett s még itt-ott látszottak a sátorok maradványai félig ellepve száraz galyak s uj hajtások által.

A háttérben, a fákól eltakarva régi, roskadozó kunyhó rejtőzött s abból hatott felénk a fájdalmas nyögés.

A kunyhóhoz léptem s kérdésemet, mintha valamely görösös száraz ág éltre kelt volna, egy vékony, barna, kérges, mohos kéz nyult ki felém, oly kemény, oly száraz, oly remegő s törékeny, hogy szinte zörrent a mint a szél fujta s féltem, hogy letörve hull lábaimhoz.

A kunyhóban, régi foszlányokkal fedett száraz levelesen ócska köpennyel letakarva, egy vén cigány feküdt. Szürke feje, mohos, redős arca szakadozott rongyai, egész elzűlött alakja egész romszerű valója oly fakó, szinehagyott, összeaszott, elszáradt volt, úgy elvegyült a körülle heverő romokkal, a kopár tájjal, a meghalt erdővel, hogy az általános nagy pusztulásba e külön haldoklást alig lehetett külön észrevenni. Csak halk nyögése s lábán égő szemei mutatták, hogy még él, még érez, még szenved.

Némán az öreg Józsi néztem. Gyermekek korom óta megtanultam már az én szememből olvasni, ismerte ötleimet, különzségeimet, balgaságaimat. Mogorva vén arcán a jószág, harag, szánalom és türelmetlenség sajátos vegyüléke küzdött; de az én tekintetemben annyi kérést, követelést látott, hogy elszántan csak ennyit mondott:

„Isten neki, hát csak menjünk! hiszen Szt-Pál csak egy ugrás ide; onnan mingyárt küldhetünk, kocsit, embert ezért a vén nyomorúságért!”

„De én addig itt maradok ám Józsi! Nő csak ne nézzem már rám olyan elrémülten! menjen nyugodtan a faluba és siessen vissza

okvetlen kikel s megtermi mérges gyümölcsét ha a kiábrándulás ideje elkövetkezik.

A jogos érdek az elvek harcában is megtalálja kielégítését, a köz megelegedésben ott kell lenni az egyes elégedettségének, közjólét nem képzelhető egyesek jóléte, közboldogság az egyesek boldogsága nélkül, a ki tehát az elvek diadalát segíti elő, elősegíti saját boldogulását is; helyes s jogos módon.

Azoknak, pedig kik a személyes politikát azért ajánlják, mert a pártok ziláltsága új párt alakulást helyez kilátásba csak annyit mondunk hogy feltéve legyen igazuk, mi gátolja, hogy hason nézetűek egy közös célra már most egyesüljenek? semmi, épen semmi; sőt a hasonnézetűeknek épen a választások alkalmára kell egyesülni, a hasonnézetűeknek épen a választások eredményében kell nyilvánulni.

Elvtagadás jóra nem vezetett még soha — Tisza Kálmán elvtagadása is egyik legszomorubb korszakát jelezi, gyászos eseményekben elég gazdag történetünknek — a kik ezt predikálják, tehetnek jó szolgálatakat a hatalomnak, de bizonyára ellenségei a népek, ellenségei az örök igazságnak, ellenségei a politikai moralnak, megrontói a közérkölcöknek.

Mi megvagyunk győződve, hogy népünk józan esze visszautasítja, igaz lelke be nem fogadja az ily csábтанokat, s akárhogy akarják is félrevezetni jövő választásokor véget vet Tisza Kálmán és barátai országbontó, néprontó garázdálkodásának.

Hogy áll a világ.

Itthon: A hét legnevezetesebb eseménye volt a főpapok konferenciája, mely a mult hét folyamán Pesten tartott. Szállongó hírek szerint e konferencia leginkább azon kérdésekkel foglalkozott, melyek a főpapság magatartását a kormány irányában szabályozná. Az eredményről bizonyosot mondani természetesen nem lehet, de a főrendek közt nyilatkozó ellenzéki szellem valószínűleg irányadó a főpapok elhatározására. A konferenciáról a lapokban közölt vélemények, természetesen csak is

jó öregem, hagyjon itt engem az Isten kezében, ugy is olyan régen nem voltam már magam az erdőben!”

Józsi némán, kétségbeeséssel, szó nélkül fordult a tölem, s nagy haragjában egészen neki fiatalodva mint a nyíl fenntermett a kocsin s ostorával dühösen a lovak közé csapkodva szélvész sebességgel elvágatott s eltűnt az erdőben.

En odahajoltam a vén cigányhoz s röviden érthetőn elmondtam neki, hogy kocsit küldtem a közel faluba, mely őt majd elszállítja innen biztos tető alá, meleg szobába, vetett ágyba, s hogy ott majd kap meleg levest, forralt fűszeres bort, jó ruhát és mindent, mire szükségese van; de azért majdha jobban lesz, eljöhet ám a mikor csak akar erdejébe s a tavaszra kunyhóját is helyre állíttatjuk.

Aztán közel hozzá meleg sálomba burkolva leültem egy bemohosodott fatörzsre és néztem, néztem a meszeszerű árnyakat, melyek a halvány holdfényben, mint megannyi kísértetek lengtek lebegtek körülöm s hallgattam a szendörgő erdő sohajtozó álom beszédét. S e halk zizegő, zörrenő, susogó, rezdülő hangok közé panaszosan, rezgőn, remegőn, busan, sirón, mint mikor az őszi szél jajgat száraz levelek közt, belevegyült a vén cigány szaggatott beszéde.

Talán öntudatlan kérdéseimre adott öntudatlan feleletet? vagy csak magától kezdett el beszélni, vagy álmban, vagy lábban beszélt csupán? nem tudom. De soha sem volt szívemben az őszi hervadásnak, haldoklásnak olyan sötét, fagyasztó, reménytelen, vigasztalan érzése, mint ama borongó éjszakán a lombalban fák, a száraz ágak között.

„Hej bizony öreg vagyok én már, talán olyan öreg, mint ez a vén erdő, mert régen, régen, mikor gyermekkoromban a mi népünkkel ide

vélemények számába vehetők, mert a bizonyosság alapját nélkülözik. A kormány a megyékhez intézett köriratában a »vallási hetek« ellen erőlyes fellépést ígér; természetesen az antisemitizmust érti; nememléksünk hasonló rendeletre, melyek a zsidó újságok és szenyjartok ellen hozatott volna, midőn egyidőben divat volt a kath. vallást és papságot guny és rágalom tárgyává tenni. A képviselőház működéséről lapunk más helyen vehet tudomást az olvasó.

Ausztriában. Az urakháza egy kitűnő tagját veszítette gróf Harrach Ferenc személyében, ki Nizában meghalt, utóda és örököse az urakházában gróf Harrach János. A bécsi urakházában a mult héten az osztrák-magyar-francia ker. egyezményt tárgyalták, mely módosítás nélkül el is fogadtatott.

A csehországi német ellenes hetek még mindig általános politikai megbeszélés tárgyát képezik. Legújában Dr. Schmeikal lépett fel új javaslatl a helyzet javítására. Az alsóházban pedig az iskola törvény, vasárnapi iskolai oktatásról szóló szakasza módosítását tárgyalták.

Németország. Porosz képviselői körökben Melchers érsek visszahívásáról beszélnek Laszker halála alkalmából az amerikai parlament által a német parlamenthez intézett részvét jegyzék — különösen Bismark nyi latkozata folytán, általános megbeszélés tárgyát képezi, mely immár azon fel fogás folytán hogy a jegyzék a német belpolitika irányát érinti, politikai fontosságra emelkedett. Valószínű, hogy a jegyzék nem vétetik hivatalos tudomásul.

Mihály orosz nagyherceg Berlinbe érkezett, hogy a német császárt, mint a György-rendek 70 év óta lovagját, a lovagvá avatás hetven éves jubileuma alkalmából üdvözölje. Ez alkalmal az orosz nagyherceg tiszteletére udvari körök több rendbeli fényes ünnepélyt rendeznek. A nagyherceg ez utját a két állam uralkodói és kormányai közt fennálló barátságos egyetértés jelének tekintik.

Francoziaország. A tonkingi csapatok főparancsnokságát Millot generalis vette át. Courbet admiralis az alongi öbölből visszatért s ideiglenesen a hajóhad katonaságának egy részét Millot generalis parancsnoksága alá bocsátotta.

Anglia. Az alsóház által elvetett bizalmatlansági indítvány a kormány győzelmét nem jelenti az egyptomi kérdésben, mert ugy lát-szik, hogyha a conservatív párt határozott programmal lépett volna fel, Gladstone minis-tert megbuktathatta volna.

A Gladston kabinet az egyptomi politikájával magáról nagy szegénységi bizonyítványt állított ki s megerősíti ezen fölfogást, hogy a

kerültem, ez az erdő is még fiatal volt, még alig volt árnyéka akkor. Aztán sok sok idő elmúlt, csak az Isten tudja azt, hogy mennyi, talán száz esztendeje is lehet már annak, mert már ezek a fák is mind hogy megvénültek, én is elöregedtem, — most már régóta nagy beteg vagyok — talán meg is halok. — Nem is bánom — nem biz én! — ugyis már régen mind elmentek, — mind meghaltak — én meg csak magamra maradtam!”

„Bizony nincs ám! régen nincs már nekem senki gondviselőm . . . egyedül az isten visel gondot én rám, meg most maga, hogy aszúa Mária áldja meg!”

„De volt, volt egyszer régenten egy nagy derék fiam. Egész népünk között az volt a legderékabb, legerősebb, legokosabb. De sok irigye is volt ám szegénynek! nem nézhették szép prémes buhdját, nagy ezüst gombjait és hogy mindig volt neki egy kis pénze a tarisznyájában. — — —

Kirabolták, elpusztították, megölték.”

„Sötét éjszaka volt. Épen az első álomban fekdűntök. Csak arra ébredtem fel, hogy szemem, szám befogták: úgy hogy majd megfultam, se láttam, se kiállhattam, csak hallattam a nagy dulakodást, aztán egy lövést. Mire magamhoz tértem, már csöndes volt minden, de a fiam halva volt — itt — itt ezen a helyen fekdűnt nagy vértócsában, nem mozdult az, nem szolt az többet egyet sem — meghalt — meghalt — vége volt.”

„Aztán másnap kijöttek az urak, doktort is hoztak magukkal; el is vitték egy párt a mi embereink közül, azt mondták, hogy azok ölték meg fiamat. Az isten tudja, hogyan volt, csakhogy az én fiamon már nem segíthettek, az csak halva maradt és el is temették.”

„Egyszer reggel aztáu minden sátor tíres

Ján sérülést szenvedett, s csak azután vitték meg sebzott társukat magukkal a szőlőhegyen, seiből kimosván.

Megyer, 1884. febr. 23.

Tekintetes azerkesztó ur! E becses lap 7-ik számában felvetett azon kérdésre „ki tartozik a helyettes tanító fizetését viselni (a kegyév alatt?)“ sajnálatomra nem felelhetek mindenben a t. cikk író ur által fejtetett szellemben.

A felekezeti közigazgatásban egyházanként, és körületenként még mindig nincs meg a kívánatos egyöntetűség s a „...si omnes consentiunt ego non contradico“ — szerileg formára huzott tanító választási, javadalmazási törvények értelmezése a végrehajtásnál a szerint vacillál, a mint a „felfogás“, valami meg-előző praecens, vagy éppen az érdek kívánják.

S ez nemcsak Esztergomban, de Debreczenben is Sopronban is így vagyon.

A romai catholicusoknál az ide vonatkozó törvény ennyit mond: »a kegyévet élvezők terhére helyettes tanító tartandó,« de a módosításokról tüzetesen nem intézkedik. Most már ha a választási és fizetés megállapítási jogot az iskolások magának vindicálja, de a család is ragaszkodik hozzá, akkor a felmerült vitás kérdésben miat competens forum dönt az esperes. Ha az ő „felfogása“ az iskolásoknak adja is meg a jogot, nem folyik belőle, hogy ezzel a családot felmentessék a fizetés kötelezettsége alól, mert ez által nem dől meg a fent hivatkozott törvény érvénye. Ennek szellemében pedig még az sem lehet, hogy az egyház mint jogi testület, akár egyezségileg, akár jó indulattal — önként — magára vállalja a helyettes tanító javadalmazásának terheit, mert a számadásra kötelezett gyülekezeteknek (ha csak önkéntes megadóztatás által magán uton nem) szokásos bevételeiből, alap vagyonából, a rendes tanítói fizetést még a helyettesével is megoldani, pro forma ajándékozni felsőbb jóváhagyás nélkül nem lehet.

E szerint tehát csak vízbe turnának lyukat, ha ezen merőben egyházi és kegyelmi ügyet, világi jogi uton akarunk szellőztetni, mert az egyházi hatóság úgy magyarázhatná törvényeit, gyakorlatait, a mint neki tetszik, a felfogások vitatása pedig a világi bíróságok részéről igen háladatlan időföltés lenne. Pláne az autonómiával felruházott felekezetek belülegbe nem is avatkozhatik a világi törvény.

Véleményem szerint az ily időről időre felmerülő vitás kérdéseket egyszer s mindenkorra megoldhatnánk, ha az illető tanító egyetleg legközelebbi gyűléseiken felkarolnák az ügyet, s egyház meggyőzők előtt testületileg kérik, véleményeznék a helyettes tanítói fizetés minimum és maximumának megállapítását, s ez érdemben a tanítói állomások jóvedelem és teher szerinti osztályozását.

Igy aztán a szomorú esetlegességeknél az özvegyek, árvák mentek lesznek a viszálykodástól s nem történhetik meg rajtuk az, a mi nem régiben megtörtént, hogy egy harmadfél oktávás hangu helyettes annyira felcicált az özvegy rovására az iskolások, hogy ez nem bírván fizetni, kénytelen volt megköszönni az ingyen kegyelmet. Nagyon természetesen az osztályozás keresztül vitelével meg szűnnék a család választási igénye — még pedig saját nyugalma szempontjából is, — mert nem lévén joga, nem lenne felelőssége sem, vagyis a helyettesben ne tán tapasztalt fogvatkozások miatt nem őt érnék a secaturák.

Ezzel befejeztem reflexiómat, hanem az ügy némi rokon természetűtől fogva áttérek a külső somogyi egyházmegyei tanítók választásánál divó eljárásra, bár előre is tudom, hogy bizonyos helyekről ki jut a részem az észrevételekből.

Itt a fent álló választási törvényeket, melyek a gyülekezetek presbiteriumainak a hazai református, okleveles s erkölcsileg kifogásolhatatlan tanítók között szabad választási jogot engednek, az egyházmegye oda módosította, hogy az üresedésnél az esperes által kiküldött egy lelkes és tanító candidál a folyamodók legjelesebbjei közül hármát, de más egyházmegyékből csak akkor, ha külső Somogyból nincs pályázó.

Ez intézkedés, tekintettel a szabad választást korlátozó természetére, tul meg az egyházmegyéknek engedett módosítási jogkörön, más e megyei tanítókkal szemben szűkkeblűséget árul el cordonszerűségével, szóval ellenkezik a felsőbb törvény intenciójával; mégis miután az egyházmegyei érdemesebb s nem legnagyobb hangu tanítók megjutalmazására, az eddig tapasztalt ilyenem visszaélések megállítására van hivatva, ebben helyesülhet.

Nekem sem ez ellen, hanem a kivitelt illetőleg vannak észrevételeim, azt szeretném megtudni ugyanis, hogy a két tagu candidáló bizottság miként állapítja meg a jességs fogalmát? szóval miként osztályoz?

Az eddigi gyakorlat, hogy az illető tanítónak az iskola vizsgáló körlelkészétől nyert iskolai osztályzata vétett zsinór mértékül, nem helyes eljárás, mert az iskola állapota nem mindig csalhatatlan irányadó a tanító érdmeire. Kétségtelen hogy normális körülmények között az iskola tükrözi a tanító lelkiületét, de vajon meg vannak-e ezen körülmények mindenütt? Nincsen-e elég olyan egy-

ház még, hol a szorgalmi idő 5—8 hónap, a mulasztások száma, nincs csizmája, nincs ruhája kifogásokkal büntetlenül maradnak, egy tenyérrnyi taneszköz, futtani való fa nincs, hol a 12 esztendőös béres gyerek feljön „kigyómmi“ s a körlelkész aztán ámul-bámul, hogy ez a vén kamazs is csak ilyen keveset tud.

Megengedem, hogy ezen nehézségek közül egy buzgó tanító sokat elháríthat, de miután ő sem mindenható, nemes törekvése sokszor megtörik az anyagi és szellemi szegénység okozta közönyön. Pestalozzi lelke legyen aztán benne, ha ilyen körülmények között elégségsen jobb iskolát produkál, s még így is tesz annyit, mit az a kartárs, kit a példás viszonyok jeles osztályzatra utalnak.

Vagy nézzük az esetlegességeket. Ha például ő maga megbetegszik, vagy az iskola szünetel hónapokig a különböző járványok miatt. A körlelkész csak kötelességét teljesi, ha az iskola tényleges szellemi állapotát tünteti ki, s arra aztán még eddig nem volt eset, hogy a jegyzőkönyvben kinyomatot osztályzatok mellé oda lett volna írtva az enyhítő körülmény. Így történik meg aztán, hogy miután a bizottság a pusztá calculusokat veszi tekintetbe, a szegény tanító, akár betegsége, akár iskolája zárt volta miatt megszűnik, érdemes tehát candidálható lenni. Vagy tegyük fel a legnevezetesebb eshetőséget: egy tanító „elégéses“ iskolát veszt az felemeli „jóra“, a másik „kitünő“ iskolába lép s lelejt „jelsre.“ Történik aztán, hogy egy újabb választásnál a két kartárs szembeül áll. Mi lesz az eredmény? A holt böttik után induló bizottság kötelességszerűleg elsőbbséget ad a „jelsre.“ (?)

Nem jól van ez így. Vagy omoljon össze az egész candidátói alkotmánya mint fővényre épített ház, vagy létessek alá biztos fundamentum, ez pedig akként lehetséges, ha az iskola osztályzata mellett nyitnak egy rovat, a tanító tehetségeit, szorgalmát méltató.

De ezen rovatot nem egyedül a körlelkész urak töltönek be. Nem azért mintha itélő tehetségüköz férne bizalmatlanság, hanem azon feltevésből, hogy ezen merőben személyes jellegű ügyet természeténél fogva nem szívesen szolgálnak, s nem óhajtanak esetleg egy egész család balsorsának felelősségét egy maguk hordozni.

Választások tehát minden körlelkész mellé egy olyan körtanító, kinek multja, szrenehajlatlansága s szakképzettségéről elég garantiát nyújt. Vegyük őt maguk mellé a szomszéd tanítót is s így aztán hármán a helyi viszonyok a mulasztási napló, a szorgalmi idő, a taneszközök, a tanító tanmodora s a felhozott s tüzte en megvizsgált okok tekintetbe vételével állapítsák meg az egyéni osztályzatot.

A külső somogyi ref. tanítói gyűlés küszöbén alkalomszerűen láttam ezeket e becses lapban, mint az egyesület közlönyében felhozni s erősen hiszem hogy az ez érdemben megindított testületi mozgalom az egyházmegyénél is viszhangra találand.

Zsámbi Imre.

KÜLÖNFÉLÉK.

Zsidó invasió a tudományos pályákra. A töke, forgalom, kereskedelem teljesen zsidó kézben van, az ipart zsidó befolyás tartja leköve. Szomorú tények ezek, a melyeket már annyiszor szellőztettünk e lapok hasábjain, és a melyek létezésbejöttéig igazolják azt, hogy a sakter világ napja felsütött e boldogtalan országra s közel állunk ahhoz, különösen, ha alábbiak vétekeit figyelembe, hazánk fennállásának ezredéves ünnepe nem a honfoglaló párducos magyarság, hanem a betolakodott uszorával s a családok ezerféle fajával vagonot szerző nyulbőrös zsidóság nemzeti ünnepe lesz. A legszebb palotákban zsidó ül, a kiexequált magyar birtokos földjeit zsidó földes ur munkáltatja a keresztény munkással. És mindez nem elég a zsidónak. Most már azon van, hogy a kereszténységet a tudományos pályá-lyákon is kiszorítsa és a középosztályuktól elvegye a kenyeret. Ime hogy beszélnek? Az 1882/3 tanévben a budapesti összes gymnasiumokban a vizsgázott tanulók száma tett 2613-at, a melyből a zsidókra 847 esik. A többi kat. evang. református és egyéb vallásuakra esik. Százalékokban fejezve ki ez eredményt, a gymnasialis tanulók 47% rkath., 32% zsidó, 9% reform. 9% evang. A reál iskolákban még sokkal szomorubb kép tárul elénk s elmondhatjuk, hogy a reál iskolák zsidók számára tartatnak fenn. A vizsgázott 1478 reáliskolai tanulói közül 1882/3-ban r. kath. volt 675, zsidó 679, evangelikus 65 helvét 46, görög. kath. és keleti 13. A reál iskolai tanulóknak tehát 46 százaléka zsidó volt. Sajátságos, hogy az „Egyetértés“ című „világlap,« mely az adatokat közölte, nem adott azokhoz a sokat beszélő ridég számokhoz semmi magyarázatot. Az elősorolt adatokhoz tessék most már figyelembe venni minden jó érzésű hazafinak azt is, hogy a m. kir. tudományos egyetem jogászainak megközelítőleg a fele zsidó, hogy az orvos tudományok hallgatóinak több mint fele zsidó és alkosson magának képet a jövő Magyarországról. Zsidó prókattal és zsidó doktorral már eddig is el van árszva hazánk minden része, hogy elláthatnánk velük — azt

hisszük igen szívesen — az egész világot. És e roppant létszám nemcsak, hogy apadni, hanem rettenetesen növekedni fog folytonosan, miként azt az iskolák zsidók általi látogatottsága bizonyítja. És hogy ha már a töképenzes, háziur, földesur, a kereskedőn kívül még a fiskális és orvos is mind zsidó lesz, mi marad hátra a szegény magyarnak? Trefort minister azon felhívást intézte a zsidósághoz, hogy ne tóduljanak oly iszonyatos módon a középosztályuk foglalkozásaihoz, hanem legyenek iparosok és földművelők. Wahrman Mór a »nagy férfi« a pesti izz. hitközségnek a napokban tartott közgyűlésén mint elnök a ministerrel ellenkezőleg éppen azt jelz é a hitközség hivatásának, hogy a zsidókat a középosztályuk állására való törekvéseikben támogassa s azokat ösztönözze. A zsidók tódulása tehát a ftudományos pályákra fog tovább is fokozottabb mérvben tartani, a zsidó invasió pedig sokkal vezedelmebb, fmint a muszka volt 1849-ben. Hazánk és főként nemzetiségünk forog a koczákban. Megjegyezzük, hogy a kaposvári gymnásium tanulóinak felénél több zsidó.

A mahdi. Midőn most minden lap annyit emlegeti az álprófétát nem lesz érdektelen róla egyet mást elmondani; azért a J. des D. után közöljük a következőket: A Mahdi nubiai szerezsen fajtól származik, Khanag faluban közel Dongola városához született. Legkorább fiatalléga óta a tanulmányoknak szentelte magát és seikeknél és derviseknél nyert nevelést. A híres seik Harasi szentelte őt fel s Abba szigetére küldötte, hol magában folytatta tanulmányait a fehér Nilus partjain. Ezen a szigeten többnyira hajóácsok laknak s innét eredt a hír, hogy Mahdi maga is ácslegény volt. Vannak sokan, kik őt egyszerűen rabszolgakereskedőnek mondják, mint a legtöbb szudani arabfőnök, hogy kegyetlen és irgalmatlan a hadi foglyok iránt, hogy minden keresztény zárdát elpusztít, az apácákat eladja és a szebbeket háremébe viszi. De ezek a tudósítások tévesek. A Mahdi ugyanis se nem vérengző tamészeti, se nem nyereség után vágyó ember, hanem azt tartja, hogy minden muzulmán, ki az ő vallását nem hiszi, el van átkozva s halált érdemel. Az ő alárendeltjeinek ugyan megengedi, hogy rabszolgákat adjanak el és vásároljanak és nőket fogadjanak háremjeikbe, de neki magának sem hárembeli női, sem rabszolgái, nincsenek. Mennyire szelid, bizonyítja az is, kik Elobaidban elfogottak még most is élnek és nincs okuk panaszkodni a roz bántásmod ellen. A Mahdi még most is nagyon utánozza a derviseket járásban, mindig himbálózva lép. Leginkább azért tartják őt Szudánban messiának, mert arczán egy L alakú jegy van, mint ez a korábban előre van megmondva, hogy ily jegy által lesz a messiás felismerhető. Mint valamennyi reformátor, ugy a mahdi is azt hirdeti, hogy hívőt az eredeti vallásra fogja visszavezetni. Ő nem ismer felekezeteket a vallásban, Mahomedet csak alárendelt prófétának mondja, csak ő maga — a mahdi — a nagy, a hatalmas, valóságos messiás, kinek eljöttét Mahomed maga is megjósolta, a kalifátus őt törvényesen illeti és Abdul Hamid nem képviselője az izlamizmusnak.

Hicks pasa megveretése után mély vermet ásatott, oda lement és három napig maradt ott, midőn onnét feljött, azt mondá, hogy az Isten tanácsolta neki, ne menjen 2 hó előtt Khar-tumba. Ez idő most folyt le s a Mahdi folytatja bódításait. Khar-tumból Berberbe, onnét Kairóba, utóbb Mekkába, Medinába és Konstantinápolyba szándékozik menni. Nevét már most Mahomedé helyett idézik az arabok imáikban. Nem igaz, hogy a Mahdi hadserege csak dzsidákkal van fölfegyverkezve és hogy csak karddal verekednek, a Mahdi katonái mindnyájan, vagy legnagyobb részben kitünő Remington puskákkal vannak fölfegyverkezve és ágyui is elengendő számmal vannak, semmi sem bizonyítja annyira a Mahdi katonai lángeszét, mint az, hogy a hadi terveket mind maga készíti europaik segítségével nélkül s mégis győz.

KÖZGAZDASÁG

Heti jelentés a budapesti gabnatözsdeiről. Budapest febr. 23.

Hivatalos jelentések szerint a vetések ez ideig általában jól teleltek és kielégítően állanak több helyt azonban a száraz tagyok miatt szenvedtek. A rovarok és egerek által okozott kártételekről főleg Pozsony, Mosony, Tolna, Zala, Heves és Tornamegyék egyes járásából érkeznek panaszok. A tavasi szántásvetési munkálatok sok helyen, különösen a dunántúli megyékben és az alföldi részekben már folyamatban vannak.

A vetések állásáról mindenünnen elég kedvező hírek érkeznek és ennek dacára gabna-üzletben kielégítően szilárd az irányzat. Ez főleg két okra vezethető vissza. Az egyik az, hogy Amerikából nagy vizáradásokat jelentenek és a másik, hogy a kizsátozó a nagyobb piacokon állandóan fogynak. Magyarországon lendületet kölcsönzött az üzletnek, hogy a malmoknál nagyobb szükséglet mutatkozik és ennek folytán sürtiebben veszik igénybe a gabnapiacot. E kedvező körülmények dacára a gabnaforgalom nem mondható élénknek, mert az első és második kézben levő kész-

letek elegendők arra, hogy a szükségletet aratásig, még abban az esetben is fedezhessék, ha az késedelmet szenvedne. Ez okból a fogyasztás csak szükségleti vásárokat eszközöl és nyugodtan várja be a conjunktura további fejlődését. Az üzérkedés késé áruban szintén tartózkodó és csak a határidei üzletben fejt ki nagyobb tevékenységet. Buza a hét végéig szilárd volt, de ekkor valamivel gyengült a vételkedv, ugy, hogy az árak sem tarthattak előbbi állásukat, sőt egyes esetekben valimivel olcsóbbak is voltak. A többi gabna-nemekben igen csekély volt a forgalom változatlan árak mellett.

Határidőre sem öltött nagyobb mérveket a forgalom és az ártak következőleg zárultak:

Table with columns for commodity names (Szokványbuza, Bányási tengeri máj, Zab, Káposztá-repece) and prices for different periods (elején, most, később).

Kaposvári piaci árak.

Table listing market prices for various goods in Kaposvár, including Buza, Rozs, Kukorica, Árpa, Zab, Hajdina, and Métermázsanként.

Szalay Károly.

HIRDETÉSEK.

1569. sz. tkvi. 883.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szigetvári kir. jbiróság mint tkvi hatóság közlirre teszi, hogy Szabó Sándor és a magy. kir. állam kincstár végrehajtatónak Kaszás István végrehajtatást szenvedő elleni 82 frt 41 kr. illetve 55 frt 28 1/2 kr. töké követelés és járulékai iránti végrehajtsi ügyében a kaposvári kir. törvényszék a szigetvári kir. járásbíróóság területén levő bécsi 246 sztykvbén fekvő A I 93/a, 93/c hrsz. részletekre 20 frt, 866/a hrsz. szőlőre 68 frt, 875 hrsz. szőlőre 82 frt, 877/b hrsz. szőlőre 36 frt és a 932/a hrsz. szőlőre 110 frtban ezennel megállapított kiküáltási árban az árverést elrendelte és hogy affennebb megjelölt ingatlan az 1884. évi márczius hó 29-iknapján d. e. 8 órakor Bécz községben a bíró házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezsi szándékok tartoznak az ingatlan becárának 10%-át vagyis 2 frt, 6 frt 80 krt, 8 frt 20 krt, 3 frt 60 krt és 11 frtot készpénzben, vagy az 1881. 60. tez. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz.-a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküáltott kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. tez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Szigetvárott a 1883 évt november hó 10-ik napján.

A szigetvári kir. jbiróság mint tkvi hatóság. Zsiga, kir. aljárásbíró.

Magánhirdetések.

Hirdetés.

Okleveles gépész, ki már 5 év óta egyhelyen jeleuleg is szolgálatban van. uradalmak, vagy bérlőknel alkalmazást keres. Ügyessége, szorgalma és hűségéről a legjobb bizonyítványok tanuskodnak. Értesítést nyerhetni e lap kiadó-hivatalában.

Advertisement for LE HOUBLONNI paper, featuring a logo and text: 'A legjobb szivarka-papir a LE HOUBLONNI', 'Franczia készítmény', 'ovakodjunk az utánzástól!', 'Csak akkor valódi ezen szivarpapir, ha minden egyes lapja LE HOUBLONN bélyeggel s mindegyik boríték az alábbi védjegy s névaláirással van ellátva.'

Kaposvárott, 1884. nyomtatott Hagelman Károly könyvnyomdájában.

4. év... Kaposvári... Megjel... Elvítázh... ker. polgár... 17 éven á... a szegénys... a telekkön... jegyzőkeib... viszonyok... Döntő e... megteremt... az, mely e... szüntetni t... A tény... delem; h... csempészet... megrottá... s ezzel... válpontra... Határozó... a nemzetre... teljesen he... azügyneve... végére a zsid... lalt. Ma önf... selőket kel... viselő-vála... testől-lelke... ezek segél... rendszertü... a zsidóság... hogy helye... sével a s... mott viszo... élhetése leh... A nemze... utalva, hog... érdekében... ményeinék... mondjon le... Valóban... moru jelens... kifolyása;... vetkezmény... — mert a... zeti sajtás... erkölcsöket... nemzetiség... azon arány... maskodás...